

NOVOVIJL

P. n. zgodovinsko društvo 4
Maribor Slojci

List za Prekmurske Slovence.
Prihaja vsako nedelo.

Urednik i izdajatelj
Klekl Jožef vp. pleb. Črensovci Prekmurje.

Cena na mesec 1 K.

Vino.

Denešnjega evangelija zgodovino na pamet zna v Prekmurji vsaki pozvačin ali po gornjem narečju vsaki zvač. ... njim vabi goste na gostovanje. Svatba je bila v kani Prinas so tudi. Glejmo, primerjajmo oboje.

Na tistom gostovanju v Kani je zmenjalo vino. Dobri ljudje so v zadrgo prišli a rešo jih je iz nje. Bog na prošnjo svoje materé: Vodo je spremeneno na vino. Zakaj? Zato ka sta pozvaniva bila na to gostovanje. Če bi bili tisti ljudje zavrgli Večno Pravico, Jezusa i njego deveško mater, Marijo, bi nikdar ne bili vredni te čude, Bog se nikdar ne bi bio njim razodeo. Zdaj pa da so ne služili gostovanja brez Boga, da so tudi njemi voščili košček krūha i kupico vina, od koga so vse meli, so ga spoznali i molili: Verali so v njega.

Čudno! Vero v pravoga Boga so po vini dobili, štero je nastalo iz vode!

Se dnesden tudi kaj takšega godi na gostovanju? Ne. Zakaj? Bog se ne zove na nje, njegova deviška Mati tudi nej. Brez njiva se služji, na njeva ne gleda nišče, zato pa tam spito vino ne būdi vere v Boga, nego sovraštvo do Njega, ne vodi k Njemu, nego mlāti pod stol.

Je ne Gospod pravo, ka kaj siromaki damo, Njemi damo? Milijoni stradajo zdaj, misijonarje nemajo šol, ne cerkve, ne nikše druge opore i podpore za oskrbjenje poganske dece, ne morejo je včiti na Jezušovo vero, vpoganstvi, prokletstvi moro ostatei zato ka je ne morejo hraniti i obla-

čiti. Ne morejo je pa zato, ka mi ne voščimo Jezusi i Mariji par kupič vina i nešteri palaček hrane. Zovimo jih va i njidva del dajmo na misijone. Kak je drago vino, prece vküp pride. Pa tek se zopet zgodi kak negda v Kani: po vini pride duše na spoznanje Boga.

Tak je prav.

„Mi poštujeji Vogre i njihove pravice, mi poštujeji Nemce i njihove pravice a poštujeji pa v prvaj vrsti sebé, Slovence i svoje pravice, pred Bogom smo ne menje, nego vsi ednaki?“ Tak je gučao dr. Slavič na zborovanju Kmetске Zveze v Soboti. Mi vsakomi voščimo njegovo, a sebi tudi. Krivo ravnajo, proti ljubezni do samoga sebe, ki dobro samo v tujini pri tujincih vidio, doma pa nikaj ne. Na sovraštvo do Madjarov i Nemcov nikdar ne bomo svoje politike zidali, nego na ljubezen, to je istina. Sosedje se ljubiti moro. A ta ljubezen je pa i mora biti podrejena ljubezni do samoga sebe, kak sam Bog veli: Ljubi bližnjega — ali kakda? *Kak samoga sebe.* Prvi zato koga ljubiti moram, sem jaz, je naš rod, naš dom i zatem pridejo drugi. Svoje samo dolnositi i lüčko hvaliti je nižno delo. Graja to nas pregovor: Slaba hiica, štera v lastno gnezdo grdi.

Dom i svet.

Doma nikaj ne posebno novoga: poprek je mir i red, samo tu i tam skoči ali brsne šteri liberalni ali socialdemokratski minister i gospod prek štrang a hitro je pri njem z bičom naša kršćanska strahka pa ga opomene v svojih listih na njegovo dužnost. Romani i Italijani se nam bližajo, radi bi se zmirili znami zdaj že ne zahtevajo od nas, da bi njim celo žepko vöbrnili, z polovicov so zadovoljni, pa še z menjšov porcijov bodo. Nikita, stari črnagorski kralj vmira. Japanci so začeli v Sibiriji ofenzivo proti ruskim bolševikom na dovoljenje Amerike. Amerika je dozđaj tomi protistala, zato ka se bojala Japanske premoči, na štero bi prisla ta po zasedbi Sibirije. Sibirija je naime najbogatija dežela sveta. Zdaj pa, ka nje doma preveč rastejo bolševiki na glavo, drage volje je privolila v zasedbo, daljna Japanska je li menje nevarna, kak domači bolševiki, si misli. Te je dala zapreti i je iz žene tisti pa naj se kolejo tam z njimi v Sibiriji. To je tak zvana politika. Čehi i Polaki se svajnje zavoljo Teschena, vsaki bi ga rad meo, zato ka je tu dosta premoga (vogelja.) Povodni še trpijo na Francozkom. Madjarski poslaniki so prišli v Pariz na mirovna poganjanja. — V Medjimurji Madjari trosijo letake, v šterih je puntajo proti Jugoslaviji. Naša valuta še nejrešena, to je ne vemo kak nam zamenijo korone. Edno je istina, ka je naš penez že pa dragši postal. Prle so više štiri korone

Od deklina, ka je nej bila od matere rojena.

Narodna.

Kralič — zvali mo ga zdaj že za krala — je rad hodo na lovino. Te je pa ednok prišeo do tistoga stüdenca, ge je svojo ženo oživo. Pogledno je v stüdenec, pa je edno zlato ribo zagledno v njem. Či je bole gledao on to ribo, bole je gledala ona njega, tak da bi njemi štela povedati, ka je ona njegova prava žena, pa nej tista ciganica.

Krala je tisti den dugo nej bilo domo. Nikak se je nej mogeo ločiti od ribe, zato je že bilo večer kesno, gda je prišeo domo. Ciganica ga je pa zdaj včasik pitala:

— Ge si bio, ka te je tak dugo nej bilo domo?

On njoj je odgovoro:

— Najšeo sam v logi v stüdenci edno zlato ribo, pa sam se nikak nej mogeo od nje ločiti; tak me je milo gledala, kak či

bi mi štela praviti, naj jo vzemem, pa naj jo nesem s sebov domo, ali pa naj ostanem pri njoj.

Ciganica je zdaj včasik znala, ka to pomeni, zato se je v beteg püstila, pa je pravila:

— Nikše drugo vrastvo mi nede valalo, samo tista zlata riba, ka je tam v stüdenci. To ribo morete zgrabiti, pa jo domo prinešti. Lüske, droba pa kosti morete vse žežgati, meso pa meni dati, ka je pojem. Či se to ne zgodi, bom mogla mreti.

Nato je šo eden sluga po ribo. Komaj je kržak v vodo dđao, pa je že riba na njem bila. Neseo jo jezatem domo. Doma jo je v künji küharici dao, pa njoj je povedao, kak je meo zapovedano, ka lüske, droba pa kosti more žežgati, meso pa kralici prinešti.

Gda so lüske z ribe strügali, je edna lüska nekak skrma odnešena bila na dvo-

rišče, pa je tam reca postala z nje. Ta reca se je pa krali jako dopadnola, da je jako lepa bila, zato je vsigdar šo za njov, pa jo je pokazao tudi ciganici. Ciganica je pa včasik djala.

— To je moja smrt. To reco morete bujti, perje pa kosti morete vse žežgati, meso pa jaz morem pojesti, ovak merjem.

Gda so reco na ogen porinoli, ka bi njoj perje vse osmodili, je na tistom ražnji, na šterom so jo v peč rivali, zato li ostalo edno pero, ka se je nej osmodilo. To pero je veter v ograd odneso, pa je z njega edna lepa jablan zrasla.

Krali se je ta jablan jako vidla, ka je lepo senco mela, pa je pod njo hodo ležat. Ciganica je pa to v pamet vzela, zato se je pa v beteg püstila, pa je pravila:

Nadaljevanje.

računali za en dinar, zdaj pa niti štiri nej. Za sto nemške-austrijskih kron se plačuje že samo 40—30 naših kron. Volitve se bližajo. Krščanski kmetje ne spite zdaj! V kmetško zvezo vsi! „Samostojna“ je nej naša.

Naročnikom!

Te Novine naj vsaki nazaj pošlje, ki je nešče meti. Što té obdrži, dužen je bo celo leto meti i plačati.

Črensovci, (Prekmurje) 1920. jan 18.

Vredništvo Novin.

Shod Kmečke zveze za celo Prekmurje.

5. januara 1920. so bili pozvani zavůpniki Kmečke zveze po občinaj nastavlene v Soboti, da bi volili odbor zveze za celo Prekmurje. V slabom vremeni, v težkih potah je prišlo na stotine ljudi vkůp, da so v velikoj Dobrajovoj dvorani, kje je prle komisarjat meo svojo pisarno, ne meli prostora, nego nešteti so se mogli ešče zvůnaj na hodniki stiskavati. To je najlepše znamenje kak se zanima naše ljudstvo tak katoličansko kak evangeličansko za krščansko Kmečko zvezo. Vidili smo tam može pa še ništerne ženske iz tůrjanske, črensovske, beltinske, bogojanske, sobočke i večih evangeličanskih far. Prvi govor je meo g. Pušenjak Vlado iz Maribora. Povdarjao je v tom gospodarsko združitev kmetov, hasnovitost zadrug i posojilnic. Med govorom je naznano, ka banke i posojilnice madžarske v Prekmurji se bodo te mesec pregledale i štere svoje reči v redi majo, kak slovenske se bodo odprle, pa ka za vsako faro pobirajo v Slovenji dobre knige, štere dobijo naše fare. Za njim je govoru državni poslanec dr. Hohnjec. V svojem govoru je razpravljao cil Kmečke zveze. I té je: virditev tistoga krščanskoga fundamenta na šterom je dozdej stalo i se rešilo slovensko ljudstvo. Či dűhovnikov ne bi bilo, šteri so gojili tak evangeličanske kak katoličanske Slovene v krščanskom dűhi s svojimi slovenskimi predgami, bi se bili že davno ponemčili ali pomadžarili, da zvůna cerkvi je slovenski jezik nikde ne meo pravice. Te krščanski fundament šče podreti socijalna demokracija, štera ne pozna Boga i dela za to, da bi mi zgűbili svoje imanje, štero bi postalo državna last, mi bi pa bili na njem samo hlapci, težaki. Proti njim i proti liberalcom, šteri državo majo za Boga i toga jej podredijo, naša krščanska Kmečka zveza šče ljudstvi vero ohraniti, te največki kinč, naj se držijo svoje vere katoličani i evangeličani i poleg toga naj so gospodje na svojoj lastnoj zemlji i majo vse pravice v državi z drugimi ednake. Urednik naših „Novin“ je za tem razložo zroke, zavolo šterih je prišo kmetom tak škodljivi boljševizem na vlado pod šterim smo Prekmurci telko trpeli. Inda se je pri nas tak gučalo, „što več da“, na tistoga dam votum. I za po litra vina, eno pečenko, par desetk smo dali sto no sto jezeri votume na tiste, ki so nas samo te poznali, kda so prišli na volitve. Bili so pa sovražniki našega naroda i naše vere. Takši so te prišli v državni zbor i tam sklenjavali pravde nam škodljive, njim has-

novite i plačali smo njim na leto stokrat tisto pečenko nazaj, za štero smo se dali podkűpiti. Večina Prekmurcov je toti ne sem slišila ali če samo eden tak dela, škodi ne samo sebi nego vsem kmetom. Vsi zato evangeličanci i katoličanci, kda v Kmečko zvezo stopimo, se zavežemo, ka votum samo na krščanskoga poslanca denemo. Dr. Slavič je na zadnje razložo ka poslance ljudstvo takše ma, kakše si voli. Kmečka zveza je kmetom na velko pomoč, je en močen glas pred šterim si nemre vűha zateknoti ne komisar pa ne vlada. Da če en človek samo kaj prosí, malo dosegne, če pa Kmečka zveza prosí, jezeri prosíjo, nemore prošnja tak lahko odbita biti. Vse govornike je ljudstvo pazljivo poslušalo, njihove govore odobravalo i glasno jim pritrvjavalo.

Zdaj se je pa nekaj takšega pripetilo na shodi, kaj z največšov radostjov mora napuniti vsako srce, štero krščansko čűti. Govoriti je začeo g. Štrekelj, šteroga je vlada v Prekmurje poslala, da bi v red postavlao reči, kak bi se zemla grofovskameđ naše siromaško ljudstvo delila. Mi smo želno čakali te govor, smo nišili, ka nam kaj veseloga pove od toga pitanja i kak grozno smo se vkanili. Te gospod, šteroga je vlada ne zato sem poslala, ka bi tű politizirao, te gospod, šteri že pet mesecov vleče 20% čistih dohodkov od grofovskoga imanja, da bi ljudem kem hitrej prišeo na pomoč, pravim te gospod je začeo grajati našo krščansko vero i hassek kmeta zagovarjajočo kmečko stranko. Voči nam je vrgeo ka razdor delamo med ljudmi s tem ka krščansko stranko ustanavljamok a bi prej najbolše bilo „Samostojno kmečko zvezo“ ustanoviti. Dűber g. Štrekelj je mislo ka naše ljudstvo nikaj ne ve od podreparske, proti vűrsko liberalno stranko podpirajoče „Samostojne.“ Kak so poslušalci začűli samo reč „Samostojna“, so začali fűčkati; kak se je pa z jezika govornikovega skotala reč, ka krščanska stranka „razdor“ dela, so se pesnice stisnole i do nebe se slišajoči ednoglasen protest je nastao v dvorani: „dol ž njim“, „vű z njim“ „takše“ nam nišče naj eti ne guči, „ne poslušamo ga, liberalski pomagáč, ne poznamo te!“ Ljudstvo je pot napravilo naj se odstrani a na prošnjo dűhovnikov je vendar smeo ostati v dvorani tiho kak miš v lűknji.

Velepomembno pri toj manifestaciji je to, ka evangeličanci i katoličanci so ednoglasno protestirali proti napadi na krščanstvo. Od gospoda Štreklja je predrzna bila ta trditev ka krščanska stranka razdor dela zato ka so v Prekmurji tak evangeličanci kak katolicanci v največšoj večini, vsi na krščansko stranko, on je zato razdor šteo napraviti, kda je s svojov „Samostojnov“ protiverskov strankov našo krščansko razdreti šteo a hvala Bogi, napsprotno se je zgodilo, vsi govori ne so tak potrdili krščansko politiko kak njegov napad na njo.

Najbolje razveseljivo v tom ogorčenom navdűšenji je to, da je ljudstvo samo od sebe, ne da bi dűhovnik samo edno reč za to zazino, dalo dűška svojemi prepričanji za krščansko Kmečko zvezo.

Dűhovniki na Štrekeljnovre reči niti odgovora neso dali. Ljudstvo samo jih je sodilo i obsodilo. Med tem je prišeo brzo-

jav od župana z D. Lendave, g. Božidar Severa, v šterom pozdravlja navzoče i se v dűhi združo ž njimi.

Na predlog dr. Slaviča je voljen zdaj okrajevni odbor Kmečke zveze za celo Prekmurje. Za predsednika je zvoljen ednoglasno od samoga ljudstva Mandidiran Jožef Klekl, vp. pl. ki se je samo toj posebnoj želi ljudstiva odzvao i sprejeo ponűjeno čast. Raj bi pa vido mesto sebe, kak se je izrazo, ednoga kmeta pri predsedništvi. Za podpredsednika sta zvoljena Škafar Jožef iz Beltinec i Bankov Franc iz Noršinec, za tajnika g. Lejko Števan kaplan iz Beltinac i Kűhar Mihal iz Bratonec. Za blagajnika Titan Franc iz Kroga. Na odbornike gledoč je pa določeno, naj vsaka fara tak katoličanska kak evangeličanska si zvoli ednoga i toga ime naznani predsedništvi v Črensovce. Za črensovsko faro so tam že volili Cigaň Jožefa iz žižkov, za tišinsko pa Edšidt Janoša iz Gederovec.

Po volitvi je urednik naših „Novin“ zborovanje skleno s kratkim govorom v šterom se je zahvalo g. civilnomi komisari dr. Berbuči, ka je nazoči bio i stem povedočo, ka se briga za ljudstvo prekmursko, nadale za požrtvovalnost govornikov in dobroga prekmurskoga ljudstva. „Seme smo posejali“, je pravo, „vűpajmo se i delajmo, da pride žetev, štera prinesé slobodo našoj veri i dobrostanje našoj prostoj slovenskoj hiži. Za tem je g. civ. komisar dr. Berbuč naznano, da če ljudstvo kakše želje ali prošnje ma, naj njemi odkritosrčno izrazi. Na te poziv je nastalo živo gibanje. Najprle je proso Erjavec Mih., načelnik. „Orlov“ v Bratoncih odgovor zakaj je društvo nej potrjeno. G. komisar jeml je naznano pot za potrditev i v kratkom se bo zgodilo. Zdaj je prišeo na vrsto en energičen mladenec iz Bogojine Horvat Jožef i najostreje protestirao proti zaplenitvi božične številke „Novin.“ Med drugim je to pravo: „Novine“ so naš edini prekmurski list, šteri je odločno brano našo vero, naše narodne pravice, nas zgajao v krščansko narodnom dűhi i té list ščete zatreti? Protestiramo! Dale ne mogeo gučati, stotine naših zbranih slovenskih možov so ednoglasno zdaj kričale: Proč ž njimi, ki so nam „Novine“ zaplenili, ne poznamo jih v Prekmurji! Zaplenjeno številko pa nam izročite! Ne pűstimo jih tam! Da se je viher že malo v tišao, je civilni komisar odgovoro, ka je on ne kriv zaplenitvi. Krivo so tolmačili neštetni vsebino „Novin“; pisane so pa dobro po tom je nastala zaplenitev. On oblűbi, da je bo podpirao, da v tom edinom prekmurskom listi bo objavlao uradna naznanila.

Prek edno vűro je trpelo, dokeč je ljudstvo svoje tožbe civilnomi komisari naznanilo, vse je mirno poslűhno, po mogočnosti vsem oblűbo pomoč, naj bole pa to, da de šo kmečkoj zvezi na roko, ka ustanovi na zadružnoj podlagi društvo kmetov „novčevalnico“, štera skupi, kaj kmeti k odaji majo in jim spravi za to reči iz drugih orsagov, štere potrebűjejo.

V slabom vremeni, na težkih potah a z veselim srcem smo šli vsi domo, zato ka smo položili podlago za zmago Kristušovih načel, za zmago Matere cerkve.

Katoličansko ljudstvo!

V dnevaj družabnih preosnov i preobrnjenja, šteri globoko posegajo v srca posameznikov i v življenje narodov, v dnevaj da se dela usodna zgodovina i začinja novi vek, pozivlamo i zovemo na manifestacijo krščanskoga mišljenja. Jugoslovanska katoličanska telovadno-izobraževalna organizacija „Orel“ napravla polet v Maribor i pozavle za dneve od 29. julija do 3. avgusta 1920. **prvi slovanski orlovski tabor.**

Na te svetek katoličanske mladine naj slavi zmago socijalna (družabna) miseo krščanske vzajemnosti; zato naj se zberejo vsi: delavec, kmet, obrtnik, uradnik, razumnik. Vsi stanovi naj se zavedo, da tvorijo v krščanstvi edno familijo. Prepričajjo naj se, da je njihova mladina nastopila pot prave slobode. Da je stopila med vrste tistih ki se bojüjeo, naj valájo katoličanska načela, naj mamó vsi ednake pravice, naj poštüjemo pošteno delo, naj dosegnemo bratstvo med stanovi i narodi.

Katoličanska mladina je seme nove zdrave družbe. Posejano je v zemlo, štero je razoralá strasna svetovna vojska. Renda laži i krivlc je strta. Drevo večnih resnic pa zeleni i pri tom drevi se zbira zdrava i jaka, vzorna (drügim na példo) i značajna (trdna) mladina, štera hoče ob navzočnosti kulturnih narodov slaviti svoj dén. Pri idealnoj mladini naj zajemajo vsi, šteri se zberejo k sküpnomi svétki navdüšenja za vzvišene zvore (példe).

Na te slavnostni svétek vabimo zato vse bratske orlovske odseke. Vsa društva iz Čehoslovašké ljudovlade, iz združenih in drugih ameriškanskih držav, zv. toga katoličanska telovadno-izobraževalna združenja iz Poljské republike. S srčnim veseljom bi radi pozdravili tüdi vse dobro misleče brate z Rusije i drugih slovanskih držav kak tüdi iz Francije, Anglije, Belgije, Nizozemske, Švice, Španske i. t. d.

Vse vabimo i prosimo, naj se pravočasno pripravijo pa nam sporočijo, v kolikom števíli se nameravajo vdeležiti slovanse orlovske slavnosti.

Vabimo končno katoličance vseh imenüvanih narodov i držav iz vseh stanov in organizacij. Prihitite k nam i dajte s tem izraza (znamenja) katoličansko izobraževalnoj složnosti (vzajemnosti)! *Bog živi!*

Ljubjana, k Božiči leta 1919.

Predsedtvo osrednjega pripravljalnoga odbora za prvi slovanski orlovski tabor v Maribori: dr. A. Korošec, pokrovitel, Jože Pirc, predsednik, Jože Stabej glavni tajnik, Ajlec Leopold, prvi podpredsednik, Gostincar Jože odbornik, Krek Cilka druga podpredsednica, Brodar Ivan odbornik, Mazovec Ivan tretji podpredsednik, Tomažič Ludovik glavni blagajnik.

Orel.

Orlovski tečaj v Beltincih.

Dugo smo si želeli meti orlovski tečaj kje v bližini. Vsi spoznamo, ka bi se orlovska organizacija šče bole razvijala v Prekmurji. da bi meli vučene načelnike pa predsednike. Dobre vole je dosta med našimi dečki ali dobra vola samo je ne zadosta. Ce jaz žčem kakše društvo dobro voditi je ne zadosta, če mam samo volo, če bi samo rad lodo — jaz moram tisto društvo naj-

prle dobro poznati. Zdaj je poskrbljeno, ka se tomi odpomore. Pri orlovskom tečaju te meli priliko se navčiti telovadbo i spoznati organizacijo (društvo). Odseki, šteri obstojijo, so dužni poslati v tečaj svojega načelnika pa šče dva do štiri bratekotrige. Drugi dečki po občinaj. vas šče najbole zovemo. ne zamüдите te prilike! Orlovska organizacija se gotovo, ednok preseli v vašo občino. Zato ne zamüдите prilike! Pridite na tečaj!

Tečaj de se vršo v Beltincih v gradi. Za stanovanje je preskrbljeno samo vsakši, šteri šče stanovanje dobiti, mora to naprej naznaniti predsedniki bratonskoga „Orla“ brati Pavli Horvat Bratonci p. Beltinci po pismi ali pa osebnó ta iti. Tečaj de trpo 4—5 dni. Vučitelá pošle Orlovska zveza v Ljubljani. (Dén se pravočasno naznani) Bratje! Najvékšega orlovškoga svetka to je prvoga slovanskoga Orlovškoga tabora v Maribori se moramo tüdi Prekmurci v primernom števíli udeležiti! Zato pripravimo se! Prilika za pripravo je dana! Bratje, šteri ste v organizaciji, vašá dužnost je, ka spravite koga iz sosedne vesi na tečaj! Vsi na delo!

O ti mladost, kam odideš...

Narodna.

O ti mladost, kam odideš,
Gli kak sunce za goro?
Vi ti mladi v takšem stani,
Večkrat zmislite na to.

Za te mlade lepa pelda,
Šteró vam na znanje dam;
No šče tüdi lepše zglede
Od Marije Rajnarce.

Komaj v edenavajstom leti,
Sam živela v mladosti.
O nesrečna tovaršija,
Dnes za te prelevam krv!

K nam je prišeo en mladenec,
Po imeni Fekonja.
On je proso našo mater:
„Vaša hči bo z menov šla!“

Ona njemi nato reče:
„Kama ti ž njov iti ščes?“
„Lüba mati, na plesišče,
Ta, ge polko igrajo.“

Mati njima nato reče:
„Na Boga si zmisli!“
Gda sta prišla na plesišče,
Včasik z drügim plesat šla.

Gda so s plesom gorhenjali,
Zraven k njemi stopila:
„Lübi moj! mi ne zameri,
To je pravi sosed moj!“

On njoj nato nič ne rečę,
Pun čemer ga obleti.
On njoj pravi z velkim glasom:
„Pojdi greva na špancer!“

Gda sta prišla na sred šume,
Te njoj na ves glas veli:
„Dol poklekni si pred mene,
Tü je tvoje slednje zdaj!“

Ona njemi nato reče:
„Tovaršija, ka to činiš!“
Pred večnim Bogom sva zakleta,
Zdaj nazadnje me vmoriš!“

V žepek segne, v šinjek dregne,
Krv kadi se gor v nebo...

Glasi.

Slabe pošne razmere so indri tüdi a prinas v Prekmurji pa še posebno Naj omenim samo dva slučaja. V Dolnjoj Lendavi 30. dec. l. 1919. odposlano pismo je komaj 9. januara l. 1920. prišlo v Črensovce, čeravno vsaki teden trikrat vozi pošta naravnost z Lendave v Črensovce. Iz Maribora 27. dec. odposlano vabilo na zborovanje zaupnikov kmetske zveze, štero bi se moglo 5. januara vršiti, je tüdi komej 9. januara prišlo v Črensovce. — Promet je zdaj že prece velikj naj se vsaki den vozi pošta v Lendavo i Beltince naj se odprejo vse prejšnje nabiralnice, naj tiste dni, kda neide vlak z Sobote (samo po sredah i sobotah vozi) naj se s konjom vozi pošta — to jedino bi pomagalo. Opozarjamo poštno ravnateljstvo na te naše nevole.

Dolnja Bistrica. Vstanovljena je prinas kmetska zveza. Načelnik je Kelenc Štefan, namestnik Maučec Ivan, blágajnik Koren Jožef, tajnik Balažic Martin, odbornika Godina Matjaš i Balažic Ivan. Kotrig je pristopilo 58, med njimi tüdi ženske.

Poštna nabiralnica se je odprla s prvim januarom v Mačkovcih, štera de prideljena poštnomi uradi Murska Sobota i ma zvezo z vlakom M. Sobota — Hodoš.

Premeščan je dr. Keršovan, gerent mesta Sobota i vodja državne policije tü, policijski svetnik v Ljubljano, kje se njemi je poverila visoka policijska služba, v šteroj bo pazo, da se prepereči tihotapstvo v celoj deželi. Njemi podrejen je Dragotin Gril, nadpor. vodja drž. policije v D. Lendavi i zato odide tüdi v Ljubljano. Avanzirala je i gdč. Abina Roza, poštarica v Beltincih na poštno ravnateljstvo v Ljubljani.

Gederovci. Prinas se nas je več zbralo i smo si naročili več dobrih krščanskih novin. Kaj eden nemore, jih več lahko včini v toj dragoči. Nasledüjte nas!

Prosečka veš. Kmečko zvezo z navdüšenjem ustanovljamo. Vživamo mir, tolvajije prejšnje, Kda so svinjo za svinjov nam vóš holeva odvlekli, so minole.

Grad. Punoštevilno i navdüšeno smo poslúšali govor g. Pušenjaka i se nakanili za ustanovitev kmečke zveze. Tistomi možaki šteri je pri govori nekaj proti mrmrao, je zbegnola reč. Živela krščanska pravica povsod!

Lipa. Prinas je ustanovljena kmečka zveza. Ma 180 kotrig.

Adrijanci. Ustanovili smo kmečko zvezo, kotrig pričaküjemo na stotine.

Bednja, Laze Malakocija, so trije kraje črensovske fare, vküp 29 hiš. Prle so slišili pod Medjimurje, zdaj pa nikam. Z Medjimurja ne dobijo nikaj pa od slovenske strani tüdi samo na posebno prošnjo. Doljebistrička občina se nešče z njimi združiti, sami pa še neso občina, da di si mogli župana voliti. Ti kraji ležijo na to stran Müre, čisti Slovencih farniki črensovski so. Nemajo ne šole, ne pokopališča. Prosimo oblast, naj ide tem siromakom na pomoč.

Renkovci. Prinas že od meseca novembra naprej čakamo zaman, ka bi grofovsko posestvo popravila nasip na Ledavi. Več sto plügov zemlje mamó pod vodov. Če nam je vogrska pravda obsodila, ka more grofovsko imanje popravljati nasip, mislimo ka jugoslovanska tüdi ne bo nači. Ali od novembra mao ne se genoti v toj reči, je li preveč, ve je zdaj več gospodov na grofovskom imanji kak prle, dela pa menje i mi li ne dobimo, kaj pravično zahtevamo.

60 milijonov so tržile zadrüge v G. Radgoni i v Prekmurji v petih mesecih.

V komisarijat v D. Lendavo je prišlo nov uradnik iz Radovljice g. dr. Janko Vidic vladni koncipist.

Roparski napad. V tokratni teden so v vojaška oblačila oblečen tatje vdrli na G. Bistrici v Šömenovo hišo, starejšega sinu Števanu k smrti strelili, mlajšega teško ranili, pokojnoga ženo v roko, mater pa v čobo strelili Edna najpoštenjših hiš je trpela to nesrečo, pokojni je sedem let bil vojak, tam ga ne zadala sovražna krugla, mogla ga roparska doma. Roparje je so med seboj horvacki gučali par reči. To gotovo zato, naj njim oblast na sled ne pride. Najbolje verjetno je, da so civilje bili v vojaški uniformi. Boljševiki so pustili dosta pušk tu pa bela garda tudi z temi se zdaj bande oborožujejo.

Voditelj policije v Soboti namesto dr. Kršovana je Poš Augustin.

Zadruga se odpre te dni v Krišovcih na goričkem.

Most prek Müre ali se je vtuno, ali ga je pa voda odnesla z pioniri vred, niednoga ne vidimo več. Naznanimo policiji v D. Lendavo naj poišče zgubljenega reči. Ali mogoče komisarijat v Soboti zna kaj za te most. Prinas si tak gučijo, ka pred jezeri leti ga ne začnejo delati, da so ga Madjari tudi prle no šteli, kak za jezero let delati.

Zaplenilo je vojaštvo dva bika v Dugovjesi, šteriva so tihotopci šteli na Madjarsko spraviti. Odaniva sta bila za 24 jezero koron. Küpec je ponujao 7000 koron mite vojakom, naj pustijo blago prek, a neso se dali podkupiti.

Prejelo orožništvo v Črensovcih nekoga Šedneka iz Medjimurja, šteri je potvorjen, da bi vodo roparsko bando na Dolenskom.

Cerkveno.

Višešnja cerkvena oblast Prekmurja nam v X. okraščnici priporoča dober tisk na priliko (Novine, Marijin List, kalendar Srca Jezušovoga itd.) Pravi sledeče nam med drugim „Ka so se srca i duše popolnoma podivjala, ka se je družabni red prevrgeo, ka so se krščanska načela ošpotala, se Maticerkev preganjala nevernost i razvuzdanost odličile, ka so nastale komunistične roparije, ka so nam jakostne vrednosti ti žalostni dogodki so vsi sad tistoga tiska (štampa) šteri je skoz desetletja kvario dušo gospode i ljudstva.“

Okroščnica pozivlje nadalje krščenike, naj djao dare na dober tisk, naj ga podpirajo i se konča z temi rečmi „Nekrščanstvo i pogübo nam je spravo tüji slab tisk. Krščansko prenovljenje močen krščanski tisk stvori!“ Prek murci, zarazmite to! Če te skoparili z vašimi jezeri i si ne naročite svojih krščanskih Novin, pridejo nekrščanske med vas, šterih je dosta na Slovenskom i Vam zagiftajo dušo pa oropajo po nekrščanski politiki vrednost. Znajte ceniti potrebe časa ste vsikdar čedni bili, bodite zdaj tudi!

Sveti oča so poslali tolažljivo pismo vogrskim pušpekem za stiske, štere je Maticerkev pod boljševiki prestala. Sombotelskomi pušpeki so v njihovom imeni nunciji sledeče pismo poslali: „Njihova Svetost je z velikim veseljom vzela na znanje. Vaše zvišenosti rešenje i v

pušpekijo svojo srečno vmenje. Poverila mi je, naj Vam sporočam, da na Vašo Zvišenost i na vernike vaše škofi je z celoga svojega srca pošlje svoj apoštolski blagoslov.

Misijoni na Svetoj Zemlji so v jako veliko nevarnost pršli zavoljo siromaštva, štero je tam nastalo. Sveti oča, rimski papa prosijo iz dna duše pomoč zanje, da se od prave vere ne odrgajo tam duše, kje je sam božji Sin trpo i vnuo za nje. Pomagajte te misijone, dobre duše. Dare navarnost leitko pošljite na šteri franciškanski samostan, a uredništvo. Novin je tudi sprejme i dalje da. Samo napišite vsikdar gor, ka so dani na misijone Svete Zemlje.“

Penzija v sombotelskoj pušpekiji za duhovnike je določena v 8000 K, na leto, štero plačajo sami duhovniki.

Sküpní partirski list so izdali pušpeki vogrski potom, ka se je boljševizem zatro. Sledeče lepe krščanske misli čtemo v njemi.

I. „Vero in iz vere izvirajočo jakost, kak podlago vsakoga življenja i reda moramo obraviti. Branimo vero, jakost, pravičnost, poštenost i stem človeče slobode, delo, tak kak pravično zasebno last. Obranite versko včenje i vzgojo dece ine dopustite, da bi zavoljo nešternoga nevernika ne bilo dovoljeno v šoli od Kristuša i evangelija gučati. Stojno hüdobi proti iobljübimo, ka samo na tiste poslanca damo svoj glas (votum), šteri na podlagi krščanske vere stojijo, ki so za verske šole, šteri se trüdili bodo, da krščanski duh povsod v celom življenji zmago dobi, prepričani smo naime, ka brez Boga duše, vere i jakosti se nam vse podere i ar smo skušali, ka pri tom podiranji tisti zbežijo prvi, šteri so té fundamente najbolje neverno podkapali.“

II. „Moramo preglednoti svoje gospodarsko i državljansko življenje, naj spoznamo nevole i nevsmiljenosti življenja, štere vtüšati i odpraviti, zamüde nadomestiti, neednakosti zednačiti nam je dužnost. Po krščanstvi se moramo sporazumeti i eden drugoga pravice poštvovati, prostost organizaciji združjenja z ljübeznostjov do bližnjega spoznati.“

Pošta.

Patinec A. M. Središče. Kodila Jožef. Ivanovci. Gaber Franc. Srdica. Kovač Štefan Garešnica. Cena Novin je 12 K, na leto ali na mesec 1 K. Penezi se pošljejo na naslov: Klekl Jožef vp. pleb. Črensovcí, Prekmurje.

Najnovejše.

Cerkveno. Po novom leti se madjarska delegacia odpelala na mirno konferenco. Ž njimi je šo tudi gr. Mikeš Janoš sombothelski pušpek do Salzburga, gde svojo rodbino šče pohoditi. Pär tjednov bode tam ostal.

Fuchs Franc bivši krščanski socialni tajnik v Sombatheli je premeščan od višešnje cerkvene oblasti za sombat-helskoga kaplana.

Boljševiki, šteri so nas vse tak velikoj strahoti držali da smo nigdär ne bih g.üšni poleg svojega življenja, po mali doségnejo svoj zasluženi najem. Preminočega meseca dec. 12 ga. so jih 15 na smrt osodili v Budimpešti. Januara meseca znova 5. Med temi so bili: Jožef Cserni, Goldberger Schön Gábor, Gejza Öroó, Alexander Mészáros, Mor Löbl, Janez Steiger, Alexander Papp, Ludovig Küvér, Mikša Max, Tibor Bonjháti, Franc Kakaš, Gábor Csomor, Gejza Neumaujer, Gejza Nagy in Martin Löscher, ki so vsi ropali in nedužnih lüdih krv. prelijávali. Tak više od 20 divje zvirine. oslobodi národ človečanski ta pravična sodba. Nikomi se nemilijo. Ešče je to lehka smrt za një. Samo štrik na šinjek Oni so druge nedužne dosta bole mantrali. Pomali so njim jemali v kraj življenje. Vnogiim so prle čonte spotrli, očij vöskopali, kožo dol ž njih vlekli droba vöpstili, nohéte dolztrégali i tak po falataj vkrej jemali življenje. Njuva smrtna osoda je samo balzam i pomirenje lüstva za ona vnoga trplenja, štera so za vremena kommonistov mogli prestati ne samo oni, ki so pod njihovimi strašnimi vdärcei mogli spadnoti, nego drugi milijon lüdi štere so vu strahi i trepetanji držali celi pet mesecov.

V Insbrucki tudi vövdarila komunizem in ešče i da va strahi drži lüstvo. Tam bodoče naše bogoslovce je pod obrambo zalo poveljništvo italianske vojske.

Z Pariza glasijo, da januára 7-ga je madjarska delegacia tá prišla na méрно pogajanje.

Novi napadi törskiv ažiiji proti angležom. Z italianskoga takši glasi idejo, da Mustafa, törski velki vezir, z nova napäd začno v Ažiiji proti Aidijskoj angležkoj fronti z 120 jezero lüdih.

Nemčija še itak bogata Erzberger predsednik je pred ednim pisatelom izjavo, da Nemčija mogoča bode vojne odškodnine edno leto 20 miliard mark plačati. Tam delajo. Lahko bi si peldo zeli od njih.

Štamparija i knjigarna

Balkányi Ernesta v-Lendavi se preporoča za napravo vseh tiskovin za slavne oblasti ino urade, za šole, zadrüge ino društva, notarjoše, zdravnike, trgovce ino zasebnike.

Zaloga raznih knjig.

Tisk: Ernest Balkanji D. Lendava.